



JIMS

วารสารสหวิทยาการบริหารจัดการศาสตร์
Journal of Interdisciplinary Management Science (JIMS)

การรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเลือกตั้งแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
The Campaign Against Vote Buying and Selling Through Public Participation

ศักดิ์ดา ปาระจิต

Sakda parachit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: Sakdaparachit@gmail.com

(Received: 9 February 2025, Revised: 20 February 2025, Accepted: 20 February 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเป็นปัญหาสำคัญที่บ่อนทำลายกระบวนการประชาธิปไตยในประเทศไทย ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสและความยุติธรรมของการเลือกตั้ง แต่ยังลดความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบการเมืองโดยรวม บทความนี้มุ่งเน้นการศึกษาและเสนอแนะทางการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับวัฒนธรรมประชาธิปไตยในระยะยาว กระบวนการรณรงค์ดังกล่าวอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ โดยเริ่มจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงประชาชนในวงกว้าง เช่น การใช้สื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสมัยใหม่ และกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย นอกจากนี้ การสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเห็นถึงคุณค่าในสิทธิ์เลือกตั้งของตนเอง และการส่งเสริมให้มีบทบาทในกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้ง เช่น การเป็นอาสาสมัครเฝ้าระวังหรือรายงานพฤติกรรมที่เข้าข่ายการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ก็ถือเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างกระบวนการป้องกันการทุจริตอย่างยั่งยืน ผลการรณรงค์ในลักษณะนี้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้าง โดยไม่เพียงช่วยลดปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในระยะสั้น แต่ยังช่วยสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งในระยะยาว ประชาชนได้รับการปลูกฝังให้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของตนเองในระบบการเมือง รวมถึงพัฒนาความสามารถในการตรวจสอบและมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การซื้อสิทธิ์ขายเสียง, การเลือกตั้ง, การมีส่วนร่วม, การรณรงค์



Abstract

This article aims to study vote buying and selling as a critical issue undermining the democratic process in Thailand. It not only impacts the transparency and fairness of elections but also erodes public trust in the overall political system. The article focuses on examining and proposing strategies for campaigning against vote buying and selling through public participation. This approach is deemed essential for raising awareness and altering voter behavior while strengthening democratic culture in the long term. The campaign process relies on public participation at all levels, beginning with building collaborative networks among government agencies, private sectors, and communities. This collaboration aims to develop effective communication strategies that reach a broad audience through mass media, modern technology, and creative activities tailored to the contexts of target communities. Additionally, motivating citizens to recognize the value of their voting rights and encouraging their role in monitoring electoral processes—such as volunteering to oversee elections or reporting behaviors indicative of vote buying and selling—are crucial components for fostering sustainable anti-corruption mechanisms. This type of campaign leads to structural changes, reducing vote buying and selling in the short term while fostering a stronger democratic culture in the long run. Citizens are instilled with a sense of their role and significance within the political system, alongside enhanced capabilities to monitor and participate systematically in electoral processes. These efforts contribute to the sustainable development of democracy in the country.

Keywords: Vote buying and selling, Elections, Participation, Campaigning

บทนำ

นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ประกาศใช้ ถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นผ่านพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ตามด้วยรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2550 และ พ.ศ.2560 ซึ่งเพิ่มบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การเมืองท้องถิ่นพัฒนาไปในทิศทางที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น การแข่งขันทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมีความเข้มข้น ทั้งนี้ การถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางยังผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นกลายเป็นศูนย์กลางของระบบการเมืองระดับท้องถิ่นอย่างรวดเร็ว (จรัส สุวรรณมาลา, 2550)

การปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นรากฐานสำคัญของประชาธิปไตย โดยเป็นเวทีฝึกฝนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งด้านการเลือกตั้งและการบริหารจัดการ ส่งเสริมความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมเสียในท้องถิ่น สร้างความศรัทธาในระบบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน (ชูศักดิ์ เทียงตรง, 2518) การที่ผู้บริหารท้องถิ่น



ต้องผ่านการเลือกตั้งและฟังเสียงประชาชน ช่วยส่งเสริมการปกครองตนเองและทำให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาทสำคัญของตนในกระบวนการประชาธิปไตย (ชวงค์ ฉายะบุตร, 2539)

ในด้านความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น มีทั้งมิติทางการเมืองและการบริหาร กล่าวคือ มิติทางการเมืองช่วยสร้างพื้นฐานการปกครองตนเองและการเรียนรู้ประชาธิปไตย(ชวงค์ ฉายะบุตร, 2539) ขณะที่มิติด้านการบริหารช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรท้องถิ่นแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการในพื้นที่ผ่านกลไกการบริหารงาน การเงิน และการจัดการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนด (ชัชวาล สุขหล้า, 2562)

แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

ความหมายของการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

สภาพการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับสภาพปัญหาดังกล่าวอยู่เช่นกัน นับตั้งแต่การสถาปนาระบอบประชาธิปไตยโดยการจดให้มีการเลือกตั้งขึ้น พบว่าคนไทยไป ลงคะแนนเลือกตั้งด้วยความสำนึกว่าเป็นหน้าที่มากกว่า เพื่อแสดงออกซึ่งความต้องการ เปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือควบคุมรัฐบาล หรือเพื่อให้คนที่ ตนพอใจเข้าไปทำงาน โดยขาดจิตสำนึก ที่ดีทางการเมืองดังนั้นจึงมีโอกาสที่ จะถูกชักจูงไป ลงคะแนนเสียงได้ง่ายในลักษณะของการมี ส่วนร่วมทางการเมืองแบบถูกระดม (Mobilized Participation)

การซื้อสิทธิ์ขายเสียง หมายถึง พฤติกรรมการทุจริตเลือกตั้งโดยใช้เงินแลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียงเลือก หรือการเสนอสิ่งตอบแทนในรูปแบบประโยชน์หรือทรัพย์สินต่าง ๆ หรืออาจเป็นการสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินสิ่งตอบแทนแก่ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง เพื่อให้ลงคะแนน หรืองดเว้นการลงคะแนนแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด หรือพรรคการเมืองใดในเขตเลือกตั้งนั้น (บุญถม อุตเสนา, 2539: 35)

สรุปได้ว่า การซื้อสิทธิ์ขายเสียงหมายถึงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับประชาชน โดยผู้สมัครให้เงินหรือสิ่งของเพื่อแลกกับการสนับสนุนเสียงโหวตในวันเลือกตั้ง ถือเป็น การบิดเบือนเจตจำนงประชาชน ละเมิดกฎหมายการเลือกตั้ง และขัดหลักการประชาธิปไตยที่เน้นความโปร่งใสและความยุติธรรมในกระบวนการเลือกตั้ง

มูลเหตุของการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

1. ปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง การซื้อสิทธิ์ขายเสียงยังคงเป็นปัญหาสำคัญในกระบวนการเลือกตั้งของไทย ทั้งในระดับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและตำแหน่งทางการเมืองอื่น ๆ สาเหตุหลักมาจากโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล โดยเฉพาะในช่วง 30-40 ปีที่ผ่านมา การพัฒนาเศรษฐกิจทำให้เกิดการกระจายความมั่งคั่งที่ไม่เท่าเทียม คนรวยยิ่งมั่งคั่งขึ้น ขณะที่คนจนยังคงมีรายได้ น้อยหรือยิ่งลำบากกว่าเดิม สถานการณ์ดังกล่าวทำให้การใช้เงินจำนวนมากเพื่อหาเสียงกลายเป็นเรื่องปกติ ผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวนมากพร้อมลงทุนด้วยงบประมาณนับสิบล้านบาท หรือได้รับการสนับสนุนจากนายทุนที่ต้องการผลประโยชน์ตอบแทน ในอีกด้านหนึ่ง ประชาชนผู้มีรายได้น้อย เช่น คนงานที่ได้ค่าจ้างรายวันเพียงเล็กน้อย มอง



ว่าการขายเสียงในราคาหลักร้อยเป็นโอกาสที่สำคัญ เพราะมองไม่เห็นประโยชน์ที่แท้จริงของการเลือกตั้ง จึงใช้การขายเสียงเป็นช่องทางต่อรองเพื่อให้ได้ประโยชน์ในระยะสั้น

2. ความสัมพันธ์ทางสังคมแบบศักดินาและวัฒนธรรมอุปถัมภ์ แม้การพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมจะขยายตัว แต่ความสัมพันธ์แบบศักดินาและระบบอุปถัมภ์กลับยังคงอยู่และอาจยิ่งเข้มแข็งขึ้น ประชาชนถูกปลุกฝังให้เคารพและพึ่งพาผู้มีอำนาจ วัฒนธรรมดังกล่าวทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เพียงพึ่งเงินซื้อเสียง แต่ยังใช้อำนาจและความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ผ่านหัวคะแนนในท้องถิ่นเพื่อสร้างความผูกพันแบบบุญคุณหรือแม้กระทั่งความหวาดกลัว ชาวบ้านมักเลือกผู้สมัครเพราะรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณหรือเกรงกลัวผลกระทบหากไม่ปฏิบัติตาม เช่น การลงโทษจากหัวคะแนนหรือการถูกมองว่าไม่จงรักภักดีต่อผู้มีอำนาจในพื้นที่

3. ระบบราชการรวมศูนย์และการขาดความตระหนักของประชาชน ระบบราชการที่รวมศูนย์ยังคงมีอิทธิพลอย่างมากต่อประชาชนในชนบท โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง เช่น ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่มหาดไทย ที่มักทำงานสนับสนุนผู้มีอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ แทนที่จะเป็นกลางหรือทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่มักไม่ตระหนักว่ารัฐบาลดำเนินงานด้วยงบประมาณที่มาจากภาษีของพวกเขาโดยตรง การขาดข้อมูลและความเข้าใจในเรื่องนี้ทำให้ประชาชนไม่รู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของทรัพยากรสาธารณะหรือสามารถตรวจสอบการทำงานของข้าราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิทยากร เชียงกูล, 2540: 56)

สรุปได้ว่า มูลเหตุของการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ความยากจนและความต้องการรายได้ในระยะสั้นของประชาชน การขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย และความเชื่อมโยงของผลประโยชน์ส่วนตนกับผู้สมัคร นอกจากนี้ การขาดความเข้มแข็งของกลไกตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายยังเปิดช่องให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

การป้องกันและต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในกระบวนการเลือกตั้งเป็นภารกิจสำคัญที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนทุกคนในทุกพื้นที่ของประเทศไทย โดยแนวทางที่ควรดำเนินการประกอบด้วย

1. สร้างความตระหนักในหมู่ประชาชน ประชาชนต้องตระหนักถึงผลกระทบที่ร้ายแรงของการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ซึ่งนำไปสู่การมีรัฐบาลที่ขาดความโปร่งใสและมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ผลกระทบดังกล่าวไม่เพียงส่งผลต่อความเสื่อมถอยของเศรษฐกิจและสังคมในระยะสั้น แต่ยังสร้างความเสียหายในระยะยาวต่อโครงสร้างของประเทศ จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะสร้างความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ลึกซึ้งและครอบคลุม

2. ส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชน การสร้างความตระหนักเริ่มต้นได้จากคนในครอบครัวผ่านการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลเสียของการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ก่อนจะขยายแนวคิดนี้สู่ชุมชนวงกว้าง การมีบทสนทนาในครอบครัวช่วยปลูกฝังความเข้าใจในระยะเริ่มต้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในระดับสังคม



3. การเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแส ประชาชนควรร่วมมือกันสอดส่องและรายงานพฤติกรรมการณ์การซื้อสิทธิ์ขายเสียงที่พบเห็นให้กับคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ การดำเนินการดังกล่าวเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้การเลือกตั้งดำเนินไปอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม พร้อมทั้งสร้างบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ยอมรับการกระทำดังกล่าว

4. ปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ผิดพลาด ในบางกรณี ประชาชนอาจมีความเข้าใจผิดว่าการรับเงินหรือสิ่งของเพื่อแลกกับการลงคะแนนเสียงเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ หน้าที่สำคัญของผู้รณรงค์คือการให้ข้อมูลและชี้ให้เห็นว่าการขายเสียงไม่เพียงสร้างความเสียหายต่อประเทศชาติ แต่ยังขัดต่อกฎหมาย ซึ่งกำหนดโทษแก่ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายเสียง ยกเว้นผู้ที่รายงานการกระทำดังกล่าวต่อเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ผลกระทบของการซื้อสิทธิ์ขายเสียงต่อประชาธิปไตย

การซื้อสิทธิ์ขายเสียงถือเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศ เพราะเมื่อผู้มีครลงทุนซื้อเสียงเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง พวกเขามักมุ่งค้ำหนุนด้วยการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน แทนการทำงานเพื่อส่วนรวม สิ่งนี้นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของระบบการปกครองและสร้างวงจรทุจริตที่ยากจะทำลาย หากปล่อยให้ปัญหานี้ดำเนินต่อไป การพัฒนาประเทศในทุกมิติย่อมได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ปรีชา คุวินทรพันธุ์, 2539)

สรุปได้ว่า แนวทางการต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงควรมุ่งเน้นการสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าของสิทธิ์เลือกตั้งผ่านการศึกษาและรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด และการเสริมสร้างบทบาทของชุมชนในการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมจะช่วยลดแรงจูงใจในการซื้อขายเสียงในระยะยาว

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ความหมายของการเลือกตั้งท้องถิ่น

การเลือกตั้ง มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ ซึ่งพอจะประมวลกล่าวในที่นี้ ได้ดังนี้

การเลือกตั้งท้องถิ่น (Local Election) หมายถึงกระบวนการที่ประชาชนในเขตปกครองท้องถิ่น เลือกตัวแทนเข้าสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐบาลท้องถิ่น (Local Government) เพื่อทำหน้าที่บริหารและกำหนดนโยบายในพื้นที่นั้นๆ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจะต้องเป็นพลเมืองที่อาศัยอยู่ในเขตปกครองท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับเมืองไปจนถึงระดับจังหวัด โดยแต่ละประเทศอาจมีชื่อเรียกเขตการปกครองแตกต่างกัน สำหรับประเทศไทย เขตปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยหน่วยงาน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อประชาชนในพื้นที่โดยตรง (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2545: 25-28)

การเลือกตั้ง เป็นกระบวนการสำคัญที่ประชาชนได้ใช้สิทธิ์ของตนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อกำหนดอนาคตของการปกครองและการบริหารประเทศ โดยประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจะเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่สะท้อนถึงอุดมการณ์และนโยบายที่สอดคล้องกับตน การเลือกตั้งจึงเป็นกลไก



สำคัญที่ประชาชนแสดงเจตจำนงทางการเมือง สนับสนุน หรือเรียกร้องให้มีการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขา ทั้งนี้ ผู้แทนที่ได้รับเลือกจะนำแนวคิดและนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2548: 7)

ในแง่มุมหนึ่ง การเลือกตั้งยังเป็นเวทีแข่งขันทางอำนาจในระบบการเมือง ซึ่งกระบวนการเลือกตั้งทำหน้าที่เป็นเครื่องมือรับประกันให้เกิดการแข่งขันอย่างโปร่งใสและยุติธรรม เป้าหมายสำคัญคือการสะท้อนเจตนาารมณ์ของประชาชนได้อย่างแท้จริง การเลือกตั้งจึงเป็นมากกว่ากลไกทางการเมือง แต่เป็นกระบวนการที่ประชาชนสามารถกำหนดทิศทางการปกครอง และสร้างสมดุลของอำนาจในสังคม (เชาวณะ ไตรมาส, 2545: 7)

การเลือกตั้ง คือ จุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร การออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฯลฯ การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็นการมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎร แต่ละคนให้ให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศ เนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมาเรียกว่า การเลือกตั้ง (อัษฎางค์ ปาณิกบุตร, 2544: 31)

การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่ง เจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใด อย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดย ประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตน ด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การ เลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชนนั่นเอง (วิชรา ไชยสาร, 2544: 8-9)

การเลือกตั้ง คือ การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลาย ๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลาย ๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่งแทนตน (กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, 2541: 4)

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งท้องถิ่นคือกระบวนการที่ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนหรือผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่บริหารและพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชน โดยเป็นเครื่องมือสำคัญของประชาธิปไตยที่ส่งเสริมการปกครองตนเอง ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ในเชิงทฤษฎี การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่สะท้อนปรัชญาการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็นสามส่วน ได้แก่ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจอตุลาการ โดยการเลือกตั้งถือเป็นจุดเริ่มต้นของ



กระบวนการใช้อำนาจอธิปไตยที่มีประชาชนเป็นเจ้าของ ผ่านการมอบหมายอำนาจให้ตัวแทนปฏิบัติหน้าที่แทนตามขั้นตอนที่กำหนด การเลือกตั้งจึงมีบทบาทสำคัญในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านการเลือกผู้แทนเข้าสู่สภาในฝ่ายนิติบัญญัติและบริหาร นอกจากนี้ ในเชิงประชาธิปไตยแบบคลาสสิก (Classic Democratic Theory) การเลือกตั้งยังเป็นการกำหนดรัฐบาลที่จะทำหน้าที่บริหารประเทศอย่างโปร่งใสและยุติธรรม (ธโรธร ตูทองคำ, 2545: 538-539)

ความสำคัญทางปฏิบัติ

ในเชิงปฏิบัติ การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งได้รับการรับรองในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาตรา 21 (1) โดยระบุว่าการปกครองของรัฐบาลต้องตั้งอยู่บนเจตจำนงของประชาชน ซึ่งแสดงออกผ่านการเลือกตั้งที่เป็นธรรมและโปร่งใส กระบวนการเลือกตั้งนี้ต้องดำเนินการภายใต้หลัก "หนึ่งคนหนึ่งเสียง" โดยเป็นการลงคะแนนเสียงลับ เพื่อป้องกันการครอบงำและสร้างเสรีภาพให้ผู้ลงคะแนน การเลือกตั้งในมิติทางปฏิบัตินี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) ที่ช่วยยืนยันเจตจำนงของประชาชนและสร้างความชอบธรรมให้กับรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้ง (ธโรธร ตูทองคำ, 2545: 538-539)

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญในระบอบประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง โดยการเลือกตัวแทนที่สะท้อนความต้องการของชุมชน การเลือกตั้งช่วยสร้างความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และความชอบธรรมแก่ผู้บริหาร อีกทั้งยังส่งเสริมการปกครองตนเองและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามของการมีส่วนร่วมไว้หลากหลาย โดยแต่ละนิยามมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันขึ้นอยู่กับมุมมองและความเข้าใจของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและการบริหาร เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย การจัดสรรทรัพยากรในชุมชนและระดับชาติ อันส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งกระบวนการนี้ครอบคลุมการให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การวางแผนร่วมกัน รวมถึงการปฏิบัติและควบคุมโดยตรงจากประชาชนเอง (คะเน็ง นิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ, 2545)

อีกนิยามหนึ่ง การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการมีส่วนร่วมของชุมชน (People's Participation) หมายถึง ความพร้อมและโอกาสที่ทั้งรัฐบาลและประชาชนหรือชุมชนร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยต่างฝ่ายต่างมีบทบาทรับผิดชอบร่วมกัน (เจริญ ภัสสะ, 2540: 1-3) ส่วนการมีส่วนร่วมในแง่ภูมิจิตวิทยา หมายถึง การมีส่วนร่วมทั้งทางจิตใจและอารมณ์ในสถานการณ์ของกลุ่ม (Group Situation) ซึ่งการมีส่วนร่วม



นั้นส่งผลให้เกิดความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม และทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าว (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, 2547: 117)

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังถูกมองว่าเป็นกระบวนการพัฒนาที่เน้นการให้ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับความต้องการของตนเอง รวมถึงการจัดการทรัพยากรและควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในชนบท การเปิดโอกาสให้ประชาชนกำหนดแนวทางและลำดับความสำคัญของตนเองถือเป็นการเสริมพลังอำนาจให้ประชาชนสามารถแสดงศักยภาพและจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าที่จะเป็นผู้รับการตัดสินใจจากภายนอก (เมตตา สินยุบุตร, 2548: 7)

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในองค์การ โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและกระทำในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกัน ตลอดจนร่วมพิจารณากำหนดปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงไป (มาลี เบ็ญจมะโน, 2546: 27)

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง เป็นการให้โอกาสตามความสามารถในการที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมของตนเองของมนุษย์ โดยอาศัยหลักความเสมอภาคเป็นหลักสำคัญของการพัฒนา นั้นเป็นการช่วยเหลือกัน ร่วมมือกัน การแบ่งปัน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองพร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพและเป็นการเปิดโอกาสในการที่จะฝึกหัดประชาชน องค์กรประชาชน หาทางแก้ไขปัญหาของตนเองหรือเป็นการร่วมกันสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนของตนเอง (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2543: 208)

การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมลักษณะของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการที่กลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาส และใช้โอกาสที่ได้รับแสดงออก ซึ่งความรู้สึกนึกคิด แก้ไขปัญหาความต้องการของตน โดยการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด (ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ, 2534: 76)

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง เป็นการให้อำนาจในการตัดสินใจที่เน้นในเรื่องอำนาจ และการควบคุมโดยมีกิจกรรมร่วมกันของประชาชนที่ไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้อง (อภิชัย พันธเสน, 2535: 15)

การมีส่วนร่วมจะต้องครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นครอบคลุมถึง การสร้างโอกาสที่เอื้อหรือเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนและสังคมร่วมกิจกรรมนำไปสู่การพัฒนาและทำให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน สะท้อนการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยความสมัครใจเป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายการวางแผนและการดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการแบ่งสรรผลประโยชน์ ที่เกิดจากการพิจารณา ในมิติดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเชื่อมระหว่างส่วนที่ประชาชนลงทุน (แรงงานและทรัพยากร) เพื่อการพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน



3. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจแตกต่างกันตามสภาพโครงสร้างการบริหารนโยบาย และลักษณะเศรษฐกิจของประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกันให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งประโยชน์ที่ได้จากการลงทุน (ปรัชญา เวสารัชช, 2528: 19)

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงกระบวนการที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมหรือการตัดสินใจที่ส่งผลต่อชุมชนหรือองค์กร โดยแสดงออกถึงสิทธิ์ เสี่ยง และบทบาทในเรื่องที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมช่วยส่งเสริมความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในสังคมหรือประเด็นที่กำลังดำเนินการอยู่

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

1. การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาในชุมชน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

2. การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการกำหนดวิธีการ แนวทางในการดำเนินงานกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่ใช้

3. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์วัสดุอุปกรณ์และแรงงานหรือโดยการบริหารงานและประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ที่เกิดจากโครงการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากโครงการ หรือมีส่วนในการรับผลเสียที่อาจเกิดจากโครงการ ซึ่งผลประโยชน์หรือผลเสียนี้อาจเป็นด้านกายภาพ หรือด้านจิตใจที่มีผลต่อสังคมหรือบุคคลได้

5. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำกันเป็นระยะๆ หรือการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอดของโครงการทั้งหมด (อคิน รพีพัฒน์, 2527 : 17)

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นริเริ่มโครงการ ซึ่งเน้นการค้นหาปัญหาและกำหนดความต้องการของชุมชน; ขั้นวางแผนพัฒนา ที่ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และทรัพยากร; ขั้นดำเนินโครงการ ที่ประชาชนสนับสนุนด้วยทุนแรงงาน หรือการประสานงาน; ขั้นรับผลประโยชน์จากโครงการ ซึ่งประชาชนได้รับผลดีหรือผลเสียที่อาจเกิดขึ้น; และขั้นประเมินผลโครงการ เพื่อวิเคราะห์ความสำเร็จและความก้าวหน้าอย่างครบถ้วน

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ถ้าพิจารณาในแง่ของความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถแยกความสำคัญได้ ดังนี้



1. เนื่องจากโครงการพัฒนาชุมชนในทุกโครงการจะมีวัตถุประสงค์หลักประการหนึ่งคือ เพื่อให้ประชาชนกินดี อยู่ดี มีรายได้สูงขึ้น มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น รวมตลอดถึงต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น หากประชาชนในชุมชนซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของโครงการพัฒนาชุมชนได้ยอมรับและสนับสนุนต่อการพัฒนาชุมชนโครงการเหล่านั้นย่อมมีโอกาสที่จะบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ง่าย และในทางตรงข้ามหากประชาชนในชุมชนซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของโครงการพัฒนาชุมชนไม่ให้การสนับสนุนจนถึงขนาดทำการต่อต้านแล้ว โครงการพัฒนาชุมชนนั้นย่อมประสบกับความล้มเหลวในที่สุด

2. เนื่องจากการยอมรับว่าประชาชนในชุมชนเป็นผู้รู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของชุมชนตนเองเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะเป็นผู้อาศัยในพื้นที่นั้นมานานอย่างต่อเนื่อง จึงน่าจะรู้เรื่องราวของปัญหาและความต้องการ ดังนั้น การที่ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งเป็นที่ทราบปัญหาและความต้องการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนา จึงน่าจะเป็นสิ่งที่ดีเพื่อที่จะได้สร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และการแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างตรงจุดกับความต้องการมากขึ้น

3. เนื่องจากตระหนักว่า แนวคิดของการพัฒนาชุมชนในลักษณะที่จะใช้รูปแบบเดียวกันทั่วประเทศ เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะสภาพปัญหาความต้องการ ตลอดจนสภาพภูมิศาสตร์ พื้นที่ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน ฉะนั้นการที่จะให้รูปแบบของการพัฒนาชุมชนเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งประเทศนอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหามาตรังจุดแล้ว ยังอาจสร้างความล้มเหลวในการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนได้ง่าย โดยเฉพาะถ้าชุมชนไม่ยอมรับ ไม่ให้ความร่วมมือ หรือต่อต้านในสิ่งที่บังคับหรือชี้แนะให้เขา

4. ส่วนประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง มาเป็นแนวทางในการปูพื้นฐานเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาประเทศให้เกิดขึ้นทุกระดับ ในการพัฒนาชุมชนก็เช่นกัน แนวคิดของการพัฒนาชุมชนจะมุ่งเน้นที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนนั้น ๆ ช่วยเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของประชาชนในระดับชุมชนจริง ๆ อาทิ ความเสมอภาคทางการเมืองในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนนั้น ๆ การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักอดทนและอดกลั้นต่อความเห็นของบุคคลที่แตกต่างจากตน การใช้เหตุผล การเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์การเคารพในสิทธิและหน้าที่ เป็นต้น (สมบุญ นันทวงศ์, 2542: 18-19)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมอยู่ที่การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจและการบริหารงาน ซึ่งช่วยสร้างความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมยังเสริมสร้างความเข้าใจในปัญหาและความต้องการของชุมชน อันนำไปสู่การพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง



บทสรุป

การรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเลือกตั้งเป็นประเด็นสำคัญในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย โดยการซื้อสิทธิ์ขายเสียงสะท้อนปัญหาโครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการทุจริตและการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับผลเสียของการซื้อสิทธิ์ขายเสียงจึงจำเป็นต้องดำเนินการผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ ทั้งการให้ความรู้ การรณรงค์สร้างความเข้าใจ และการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเห็นคุณค่าในเสียงของตนเอง ตลอดจนการส่งเสริมการตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้งอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการรณรงค์นี้ถือเป็นหัวใจสำคัญ โดยต้องเริ่มจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อขยายผลการรณรงค์ไปยังกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ต่าง ๆ การใช้สื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีช่วยเสริมสร้างความรู้และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับผลเสียของการซื้อสิทธิ์ขายเสียง นอกจากนี้ การพัฒนาแนวทางการป้องกันที่ยั่งยืนยังต้องอาศัยการให้ประชาชนมีบทบาทในกระบวนการเลือกตั้ง เช่น การเป็นอาสาสมัครเฝ้าระวังการเลือกตั้งและการรายงานปัญหาทุจริตอย่างเป็นระบบ

ผลจากการรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่แข็งแกร่งมากขึ้น โดยประชาชนเกิดความตระหนักถึงคุณค่าของเสียงเลือกตั้งและบทบาทของตนเองในการสร้างความเปลี่ยนแปลงในระบบการเมือง ผลลัพธ์ดังกล่าวไม่เพียงช่วยลดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงแต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองในระยะยาว โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืนและการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในระดับชุมชนและประเทศชาติ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

เพื่อให้การรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเกิดผลอย่างยั่งยืน ควรเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านแนวทางเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้:

1. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาประชาธิปไตยในชุมชน โดยบูรณาการผ่านโรงเรียน วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มเยาวชน เพื่อสร้างความเข้าใจในคุณค่าของเสียงเลือกตั้ง
2. สร้างเครือข่ายพลเมืองตื่นรู้ (Active Citizen Network) ที่ทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าระวัง (Election Watchdog) และจัดกิจกรรมสาธารณะ เช่น เวทีเสวนา หรือประชาคมหมู่บ้าน
3. ใช้สื่อสร้างสรรค์และเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผลเสียของการซื้อเสียง ผ่านคลิปสั้น อินโฟกราฟิก และแคมเปญออนไลน์
4. ส่งเสริมกลไกการแจ้งเบาะแสที่ปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการรายงานการทุจริตโดยไม่หวาดกลัว
5. ประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ เพื่อติดตามผลของการรณรงค์และนำไปสู่การพัฒนานโยบายต่อไป



แนวทางดังกล่าวควรวีตหลัก "การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง" (Meaningful Participation) และต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐและภาคประชาสังคมอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

การรณรงค์นี้ออกแบบเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และพัฒนาความเข้มแข็งของประชาธิปไตย โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกกระดับ โครงสร้างของโมเดลประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก

1. การวางรากฐานความเข้าใจ (Foundation Building)

สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Collaborative Network Creation)

ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน

3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Encouraging Active Participation)

เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการเลือกตั้ง

4. การเสริมสร้างพลังอำนาจประชาชน (Empowering Communities)

เพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในการตัดสินใจและบริหารจัดการชุมชน

5. การติดตามและประเมินผล (Monitoring and Evaluation)

ประเมินความสำเร็จของการรณรงค์และพัฒนากลยุทธ์ต่อไป

การรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง เลือกตั้งแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน



1. การวางรากฐานความเข้าใจ
(FOUNDATION BUILDING)

2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
(COLLABORATIVE NETWORK
CREATION)



3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม
(ENCOURAGING ACTIVE
PARTICIPATION)

4. การเสริมสร้างพลังอำนาจประชาชน
(EMPOWERING COMMUNITIES)



5. การติดตามและประเมินผล
(MONITORING AND EVALUATION)



เอกสารอ้างอิง

- กรมพล ทองธรรมชาติ และคณะ. (2541). *การก่อตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง: การศึกษาเปรียบเทียบกรณีอินเดียและฟิลิปปินส์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). *แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540: ปัญหา อุปสรรค และทางออก*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมดาเพลส.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2550). วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 5(3), 83–106.
- เจริญ ภัสสะ. (2540). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของรัฐ. *วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย*, 1–3.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2518). *การบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เชาวณะ ไตรมาส. (2545). *การเลือกตั้งแบบใหม่: ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง*. กรุงเทพมหานคร: สุขุมและบุตร.
- ชัชวาล สุขหล้า. (2562). คู่มือประชาชนเลือกตั้ง อบจ. พิมพ์ครั้งที่ 1. ม.ป.ท.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2534). *การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติการ*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- ธโรธร ตู้อทองคำ. (2545). กระบวนการการเลือกตั้ง. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2548). *การประเมินผลการทำงาน*.
- บุญถม อุตเสนา. (2539). *การซื้อขายนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 ในเขตอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา คุวินทรพันธุ์. (2539). *ระบบอุปถัมภ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2543). *สิทธิมนุษยชนและการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชญา เวสารัชช์. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. รายงานการวิจัย. สถาบันไทยคดีศึกษา: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาลี เบ็ญจมะโน. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล*. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา.



- เมตตา สีนยุบุตร. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML)*. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2547). *กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2528). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. รายงานการวิจัย. สถาบันไทยคดีศึกษา: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรา ไชยสาร. (2544). *ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- วิทยากร เชียงกุล. (2540). *พจนานุกรมศัพท์เศรษฐกิจ*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- สมบูรณ์ นันทวงศ์. (2542). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อคิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
- อัษฎางค์ ปาณิกบุตร. (2544). *แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายการศึกษา.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). *ประชาธิปไตยท้องถิ่น: สาระสำคัญของการเมืองและการปกครองส่วนท้องถิ่น*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มิติใหม่.
- องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง. *สำนักวิจัยและพัฒนา: สถาบันพระปกเกล้า*.